

Likelydende iht. adresseliste

Oslo, 15.04.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/14405

Saksbehandler:

Avgjørelse i klagesak – klage på Fylkesmannen i Nordlands vedtak om økt biomasse og arealendring ved lokalitet Midt Femris i Gildeskål kommune

Miljødirektoratet endrer Fylkesmannens vedtak. Gildeskål Forskningsstasjon AS gis tillatelse etter forurensningsloven til endret lokalitetsareal og til å øke biomassen til maksimalt 4420 tonn ved lokaliteten Midt Femris. Klager gis medhold.

Vi viser til klage 05.03.2019 fra Gildeskål Forskningsstasjon AS v/advokat Bjørn Sørgård, Arntzen De Besche Advokatfirma AS, på Fylkesmannen i Nordlands vedtak av 12.02.2019. Klagesaken ble oversendt til direktoratet fra Fylkesmannen i brev 12.12.2019.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen i Nordland har i brev 12.02.2019 fattet vedtak om endring av tillatelse etter forurensningsloven til matfiskproduksjon ved lokaliteten Midt Femris til Gildeskål Forskningsstasjon AS. Vedtaket er basert på søknad om å øke MTB ved lokaliteten fra 2700 tonn til 4420 tonn, og om å utvide/endre lokalitetens areal. Fylkesmannens vedtak innebar en delvis innvilgelse av søknaden, ved at MTB ble økt til 3120 tonn og det ble gitt en tidsavgrenset tillatelse til omsøkt arealendring frem til 28.02.2024. Fylkesmannen sier i sin begrunnelse at de vurderer akvakulturanlegg med drift >3120 tonn MTB som store lokaliteter, og at det for store lokaliteter kreves erfaring med drift for å sikre at resipienten har kapasitet til å motta og omsette organisk stoff (resipientens bæreevne). Fylkesmannen viser også til at strømstyrken ved den endrede lokalitetsplasseringen er noe dårligere enn for dagens lokalitet, og at gjennomsnittsstrømmen vurderes av Fylkesmannen som svak for alle dyp. Ut fra resultatene fra strømmålingene er Fylkesmannen usikker på kapasiteten til den nye omsøkte lokaliteten, både med tanke på strømstyrke og strømretning i forhold til plasseringen av nytt anlegg. Fylkesmannen anser justeringen av anleggs plasseringen for lokalitet Midt Femris for å være i et så stort omfang at det nye planlagte anlegget anses som en vesentlig endret lokalitet med endrede strømforhold og et nytt resipientområde. For å kunne måle resipientens tåleevne gis det derfor en midlertidig tillatelse til å flytte lokaliteten til omsøkte plassering med en maksimal tillatt biomasse på opptil 3120 tonn MTB.

Klagers anførsler

Arntzen De Besche Advokatfirma AS har på vegne av Gildeskål Forskningsstasjon AS (heretter kalt klager) påklaget Fylkesmannens vedtak i brev av 05.03.2019. Klager anfører at omsøkt økning i MTB fra 2700 tonn til 4420 tonn vil være forsvarlig basert på strømforhold, dybde- og bunnforhold samt driftserfaring på lokaliteten som har vært klarert. Klager mener videre virksomheten på lokaliteten

ikke har forringet nærliggende rekefelt og at det ikke er grunnlag for å spekulere i at omsøkt utvidelse vil medføre økt risiko for nedslamming av rekefeltet. Det anføres videre at en utvidelse av lokalitet Midt Femris vil være viktig for å kunne få en effektiv lusebekjempelse i området. Det påpekes også at Fylkesmannens grense for hva som er en stor lokalitet (3120 tonn MTB) avviker fra Mattilsynets grense på 3600 tonn MTB. Klager anfører videre at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å gjøre tillatelsen til arealendring midlertidig.

Klager kommer også med merknader til Fylkesmannens uttalelse til Nordland Fylkeskommune som grunnlag for vedtak etter lakstidelingsforskriften. Dette vil ikke bli nærmere omtalt her. Det er Fylkesmannens vedtak i medhold av forurensningsloven og klagen på denne som er gjenstand for vår vurdering.

Fylkesmannens vurdering av klagen

Fylkesmannen har i brev 12.12.2019 med oversendelse av klagen til Miljødirektoratet vurdert klagers anførsler.

Utvidelse av biomassen

Fylkesmannen påpeker at kapasiteten som har vært tillatt til nå (2700 tonn MTB) aldri har vært fullt utnyttet, slik at en økning i MTB til 4420 tonn i praksis vil innebære en nær tredobling av biomassen dersom den blir utnyttet. På bakgrunn av de naturgitte forholdene og at det kun er gjort erfaring med en biomasse på drøyt 1500 tonn, mener Fylkesmannen at de trolig heller ikke hadde innvilget hele den omsøkte biomassen på 4420 tonn på gammel lokalitetsplassering.

Fylkesmannen kan ikke se at det er grunn til å vektlegge selskapets planer om koordinert brakklegging i vesentlig grad. De viser til at selskapet ikke har presentert konkrete og skriftlige planer for koordinert brakklegging rundt lokaliteten, som kunne tjent som utgangspunkt for fastsetting av vilkår for et større område - eks i form av biomassetak. De opplyser videre at de ikke har tillagt hensynet til nærliggende rekefelt vesentlig vekt i negativ retning.

Endret lokalitetsplassering

Fylkesmannen opprettholder sin vurdering knyttet til omsøkt anleggsplassering. Det vises til at strømmålingene jevnt over viser svakere strøm enn på eksisterende plassering, samt at det forventes lavere spredningspotensiale for organiske utslipp som følge av at anlegget blir liggende langs strømretning i stedet for på tvers som nå. Fylkesmannen påpeker samtidig at dette i noen grad utjevnes av at utslippet spres fra et omtrent dobbelt så stort anleggsareal enn tidligere, forutsatt at hele det omsøkte arealet tas i bruk.

Fylkesmannen opplyser at de i likhet med Mattilsynet nå setter grensen for hva som anses som en stor lokalitet ved en MTB på 3600 tonn. Fylkesmannen ønsker likevel ikke å øke MTB til 3600 tonn for Midt Femris da lokaliteten etter deres vurdering har begrenset kapasitet for omsetning av organisk materiale. Basert på eksisterende kunnskap vurderer Fylkesmannen at en MTB på 3120 tonn er i øvre sjikt av hva lokaliteten kan tåle.

Fylkesmannen erkjenner at det er problematisk å innvilge arealendring på midlertidig basis på grunn av ressursbruk ved flytting av anlegg, men vurderer at alternativet i dette tilfellet ville vært avslag på søknad om arealendring. Dersom Miljødirektoratet er uenig anbefaler Fylkesmannen at tidsavgrænsingen forlenges med eks to år fremfor å innvilge arealendring permanent.

Konklusjon

Fylkesmannen finner ikke at klagen gir grunnlag for å endre sitt vedtak og oversender klagen til Miljødirektoratet for behandling.

Lovgrunnlaget

Miljødirektoratet kan som klageinstans prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34.

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved avgjørelsen. Forurensningsmyndigheten skal også vurdere om kravene i vannforskriften er til hinder for at det kan gis tillatelse.

Miljødirektoratets vurdering

Klager har rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28, og har fremsatt klagen innen utløpet av klagefristen, jf. forvaltningsloven §§ 29-30.

Anlegget er lokalisert i vannforekomsten Sørfjorden-ytre. Det fremgår av databasen Vann-nett at vannforekomsten er vurdert til å ha god økologisk tilstand. Gjennomføring av omsøkt tiltak vil etter vår vurdering ikke medføre risiko for forringelse av økologisk tilstand i vannforekomsten i strid med vannforskriften §§ 4 og 12.

I likhet med Fylkesmannen mener vi det er en viss usikkerhet knyttet til hvorvidt utslippene som følge av omsøkt produksjonsøkning og arealendring kan medføre negative lokale effekter. Dette har først og fremst sammenheng med strømforholdene ved endret lokalitetsplassering, som ifølge gjennomførte strømmålinger ikke synes optimale og svakere enn ved opprinnelig lokalitetsplassering. Gjennomført forundersøkelse ved ny lokalitetsplassering viser for øvrig god tilstand.

Vi viser til at det i Norsk Standard NS 9410:2016 er etablert et regime for miljøovervåking av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg, som legger til rette for å følge med på effektene av organiske utslipp fra lokaliteten slik at det ikke skjer en vesentlig overbelastning av lokaliteten. Dersom utslippene medfører risiko for vesentlig skade på naturmangfoldet, vil overvåking iht. NS 9410:2016 ofte ikke være tilstrekkelig og føre var-prinsippet kommer til anvendelse (jf. naturmangfoldloven § 9).

Fylkesmannen har lagt tilgjengelig kunnskap om naturmangfold til grunn for sitt vedtak, og vi vurderer dermed at naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlag er oppfylt (nml § 8). Ifølge informasjon i Miljødirektoratets database "Naturbasen" er det en større skjellsandforekomst, klassifisert som viktig, 2 km fra lokaliteten. Det fremgår videre at det er registrert flere større taeskogforekomster innenfor en avstand på 5 km fra lokaliteten, den nærmeste ca. 2,4 km unna. Avstanden fra lokaliteten Midt Femris er etter vår vurdering for stor til at utslipp fra omsøkte anlegg medfører risiko for vesentlig skade på naturmangfoldet knyttet til disse naturtypene.

Det fremgår av Fiskeridirektoratets kartdatabase Yggdrasil at lokaliteten ligger nært inntil et rekefelt, og at det også er registrert et oppvekst- og beiteområde for sei og torsk i området. Vi vil her vise til at eventuelle konflikter med tradisjonelle fiskeriinteresser vurderes av fiskerimyndighetene. Som Fylkesmannen viser til i sitt vedtak har Fiskeridirektoratet tilrådt at søknaden innvilges.

Miljødirektoratet kan ikke se at det har fremkommet informasjon om resipientforholdene som tilsier risiko for omfattende eller langvarige skadevirkninger av utslippene, så lenge miljøtilstanden følges opp gjennom miljøovervåking.

Miljødirektoratet vurderer dermed at føre var-prinsippet ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Fylkesmannen har som vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven stilt krav om utslippsbegrensninger (tillatelsens kap. 3) og til miljøtilstand og overvåking av resipient (tillatelsens kap. 12). Det er bl.a. stilt krav til gjennomføring av C-undersøkelser iht. NS 9410:2016 (pkt. 12.1 i tillatelsen), og til gjennomføring av tilleggsundersøkelser etter avklaring med Fylkesmannen dersom C-undersøkelsene viser dårligere tilstand enn det som er angitt (pkt. 3.1 og 12.1 i tillatelsen). Det er også stilt krav om gjennomføring av tiltak dersom utslipp av kjemikalier fra anlegget medfører at miljøkvalitetsstandarder for sediment fastsatt i eller i medhold av vannforskriften overskrides (pkt.

3.1.2 i tillatelsen). Miljødirektoratet viser til at virksomheten har et ansvar for å gjennomføre de undersøkelser og tiltak som ev. vil være nødvendige for å overholde de kravene som er satt til miljøtilstand i tillatelsen.

Dersom miljøtilstanden forverres, og tiltakene som iverksettes for å bedre den etter Fylkesmannens vurdering ikke er tilstrekkelige, kan Fylkesmannen pålegge tiltak eller endre vilkår i tillatelsen (eks. redusere MTB ved lokaliteten) og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, jf. forurensningsloven § 18. For å tydeliggjøre Fylkesmannens adgang til dette, bør det etter vår vurdering tas inn et eget omgjøringsforbehold i tillatelsen. Vi tar derfor inn en bestemmelse om dette avslutningsvis i pkt. 3.1.1. Samlet vil dette etter vår vurdering gi et tilfredsstillende grunnlag for å sikre at lokalitetens bæreevne ikke overskrides. Vi viser også til vilkår i tillatelsens pkt. 13 om plikt til å gjennomføre mer omfattende undersøkelser dersom Fylkesmannen finner dette nødvendig.

Siste avsnitt i tillatelsens pkt. 12.1 tas ut da det er dekket av tillatelsens pkt 3.1.1 tredje ledd.

Konklusjon

Klager gis medhold. Gildeskål Forskningsstasjon AS gis tillatelse etter forurensningsloven som omsøkt til endret lokalitetsareal og en økning i MTB til 4420 tonn på lokaliteten Midt Femris.

Vedtak

Miljødirektoratet gir klager medhold og vedtar følgende endringer i dagens tillatelse:

Tillatelsens pkt. 1: "Tillatelsens ramme" endres til:

"Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjø med en maksimalt tillatt stående biomasse (MTB) på 4420 tonn. Tillatelsen gjelder lokaliteten Midt Femris med tilhørende landbase og eventuelt flytende fôrflåte, med en arealmessig avgrensning i tråd med søknad av 29.01.2018 (midtpunkt: 67°02,216N 13°58,066Ø)".

Tillatelsens pkt. 3.1.1: "Organisk belastning": Tredje avsnitt endres til:

"Dersom overvåking i henhold til NS 9410:2016 (jf. tillatelsens pkt. 12.1) viser at tilstanden for bløtbunnsfauna i ytterkant av overgangssonen (prøvestasjon C₂) er dårligere enn "god" eller at tilstanden inne i overgangssonen (prøvestasjon C₃-C_n) er dårligere enn "moderat", skal bedriften gjennomføre tilleggsundersøkelser og eventuelle tiltak etter nærmere avklaring med Fylkesmannen. Dersom Fylkesmannen vurderer at tiltakene ikke er tilstrekkelige, kan Fylkesmannen endre tillatelsen eller kalle den tilbake."

Tillatelsens pkt. 12.1 "Krav til undersøkelse av organisk belastning"

Siste avsnitt tas ut.

Denne avgjørelsen er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd og forurensningsloven § 11.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vi ber Fylkesmannen oppdatere tillatelsen i tråd med vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Cecilie Kristiansen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Fylkesmannen i Nordland, postboks 1405, 8002 Bodø.

Arntzen De Besche Advokatfirma AS, postboks 2734 Solli, 0204 Oslo.

Kopi til:

Gildeskål Forskningsstasjon	Øya 49	8140	INNDYR
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	BODØ
Fiskeridirektoratet Region Nordland	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Mattilsynet Region Nord	Felles postmottak, postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Nordland Fylkes Fiskarlag	Postboks 103	8001	BODØ